

POSUDOK UČEBNICE KLAUDIE BEDNÁROVEJ-GIBOVEJ A JONATHANA GRESTYHO AN EXERCISE BOOK OF TRANSLATION

Vysokoškolská učebnica dvojice autorov Klaudia Bednárová-Gibová a Jonathan Gresty z Inštitútu anglistiky a amerikanistiky Prešovskej univerzity *An Exercise Book of Translation* je dobrým príkladom plodnej spolupráce autorov pochádzajúcich z dvoch rozličných jazykových prostredí, ktorí sa tu stretávajú na pôde translatológie a jej vyučovania. Je primárne určená študentom anglického jazyka a anglofónnych kultúr domovskej fakulty, ale jej využitie vidím v širšom kontexte vyučovania translatológie na Slovensku.

Silnou stránkou učebnice je jej široký záber – obsahuje dvadsaťšesť úryvkov textov z rozličných štýlov od administratívneho cez odborný až po umelecký. Zároveň reflektuje oba smery prekladu, tak z angličtiny do slovenčiny, ako aj naopak. Netrúfam si odhadnúť kľúč k usporiadaniu jednotlivých úryvkov, kladiem si však otázku, či je dobré začínať umeleckými textami, ktoré sa vo všeobecnosti zo známych dôvodov pokladajú z prekladateľského hľadiska za najťažšie. Medzi nimi hlavne poézia a zvlášť metricky organizovaná. (Napríklad preklad básne P. B. Shelleyho si vyžaduje dôkladnú literárnoteoretickú, najmä verzologickú prípravu.) Preto by som zvážil, či by nebolo vhodné umelecké texty umiestniť až na koniec.

Autori terminologicky čerpajú predovšetkým z anglofónnej translatológie (napr. pri výpočte prekladateľských postupov), ale svoje miesto v knihe má aj slovenská, najmä popovičovská teória prekladu (jeho teória posunov alebo prístup k prekladu z časového hľadiska).

Treba oceniť pestrosť úloh, ktoré na študentov čakajú, ako aj aktuálnosť (zakomponovaním témy týkajúcej sa pandémie covidu), a súčasne zdôrazniť, že to často nie sú ľahké úlohy. Napríklad pri ukážke z klasickej poviedky (Edgar Allan Poe) ani jeden z dvoch uvádzaných prekladov nemožno pokladať za subštandardný, preto na výber poetickejšieho z nich študent musí zvažovať naozaj jemné detaily textu.

Pri niektorých ukážkach (Dobšinský, Dahl) by možno stálo zvážiť využitie jestvujúcich prekladov – najmä pri ľudovej rozprávke bude zrejme preklad do angličtiny mimoriadne

náročnou úlohou. Konfrontácia vlastných riešení s už publikovanými verziami by mohla študentom situáciu uľahčiť. V tejto súvislosti ako vhodný didaktický prostriedok pokladám využitie anonymných študentských prekladov, na ktorých nedostatkoch sa môžu ich kolegovia veľa naučiť. Podobná metóda využitia deficitných prekladov sa mi osvedčila aj vo vlastnej praxi na seminároch z teórie a praxe prekladu.

Celá učebnica je koncipovaná v duchu kulturologického obratu v translatológii, hoci pohľad do dejín slovenskej teórie prekladu naznačuje, že až taký veľký obrat to zas nebol. V každom prípade nevyhnutnosť zvažovať jednotlivé prekladateľské riešenia vzhľadom na širší kultúrny kontext treba len privítať. Niektoré druhy textov (napr. z oblasti cestovného ruchu) zasa poukazujú na možnosť uplatnenia teórie skoposu, čo študentov prekladateľstva zorientúva aj v súčasných translatologických koncepciách.

Autori nezabúdajú ani na možnosť využitia strojového prekladu pri vybraných ukážkach – možno by sa CAT nástroje dali uplatniť aj pri viacerých z nich (napr. pri texte č. 15), azda s výnimkou umeleckých textov.

Súčasťou učebnice sú aj riešenia zadaných úloh v jej druhej časti, čo možno do istej miery chápať aj ako dvojsečnú zbraň, pretože môžu študentov „zvádzať“ vopred si dané riešenie pozrieť. Pri zachovaní korektného postupu (pokús sa o vlastný preklad, až potom konfrontácia s navrhovaným riešením) však môžu byť pre študentov dobrou pomôckou.

Z troch navrhovaných riešení v 5. úlohe na s. 20 by som osobne za celkom korektné nepokladal ani jedno, pretože všetky tri obsahujú nepravú účelovú vetu so spojkou aby, ktorej by sa mal šikovný štylista v slovenčine vyhnúť – trebárs použitím zlučovacej spojky a.

V kapitole týkajúcej sa prekladu textu slovenskej hymny mi chýbali autori anglických prekladov, ale zrejme zostali dobre utajení, keďže ani mne sa ich nepodarilo nikde vypátrať.

V niektorých študentských prekladoch sa vyskytovali gramatické chyby alebo preklepy (napr. „hlbin zla“ – s. 31), ale predpokladám, že napospol pôjde o presné citáty predlôh, preto nepokladám za nevyhnutné ich korigovať. Navyše korektúru môžu urobiť sami študenti, ktorí s nimi budú pracovať, čím môžu nadobúdať zručnosti aj v tejto oblasti.

Celkovo pokladám učebnicu Klaudie Bednárovej-Gíbovej a Jonathana Grestyho za odborne kvalitne spracovaný translatologický text, ktorý má potenciál stať sa dobrou

učebnou pomôckou budúcich prekladateľov akéhokoľvek druhu textov z angličtiny, a to v rámci celého Slovenska, odporúčam ho preto na vydanie.

Košice 17. 5. 2022

prof. PhDr. Marián Andričík, PhD.

Katedra slovakistiky, slovanských filológií
a komunikácie

Filozofická fakulta UPJŠ v Košiciach